

Paulina Jachimowicz-Jankowska

Uniwersytet Szczeciński
e-mail: paulina.jachimowicz-jankowska@usz.edu.pl
ORCID: 0000-0002-6061-1220

Rozważania wokół nazwy miejscowości, w której granicach administracyjnych znajduje się obszar uzdrowiska

ABSTRAKT

Przeprowadzone badania dotyczą pewnych określonych miejsc na mapie Polski, które ze względu na swoje odrębności wyróżniają się szczególnym reżimem prawnym. Prezentowany artykuł dotyczy bowiem miejscowości, w których granicach administracyjnych znajduje się obszar uzdrowiska. Celem opracowania jest opis i analiza zagadnień dotyczących nazwy uzdrowiska. Ze względu na to, że samo pojęcie uzdrowiska jest w różny sposób definiowane, przytoczono różne określenia na wyjaśnienie tego terminu wywodzące się z języka potocznego i prawnego. Następnie poddano charakterystyce założenie ustawodawcy, zgodnie z którym do nazwy miejscowości, w której granicach administracyjnych znajduje się obszar uzdrowiska, może zostać dodany wyraz „zdrój”, jeżeli podstawą leczenia uzdrowiskowego są wody lecznicze, lub wyraz „cieplice” bądź „uzdrowiska termalne”, jeżeli podstawą leczenia uzdrowiskowego są wody termalne. Przyjęte rozwiązanie wskazuje bowiem na pewne odrębności ustrojowe w zakresie możliwości używania i zmiany nazwy określającej miejscowość uzdrowiskową. Przedstawiono procedurę i tryb ustalania i zmiany nazwy gminy lub miejscowości. Poza tym poruszono problemy dotyczące prawnej ochrony nazwy uzdrowiska, ale też wskazano na pewne przywileje związane z przedmiotową nazwą związane z marketingiem terytorialnym w uzdrowisku. We wnioskach wskazano możliwe kierunki zmian w kontekście nazwy miejscowości uzdrowiskowej.

SŁOWA KLUCZOWE

uzdrowisko, nazwa miejscowości uzdrowiskowej, obszar uzdrowiska, odrębności ustrojowe

Reflections on the name of the town within whose administrative borders the spa area is located

ABSTRACT

The conducted research concerns certain specific places on the map of Poland, which, due to their specific differences, are distinguished by a special legal regime. The presented article concerns the towns within which the area of the health resort is located. The aim of the study is to describe and analyze issues related

to the name of the spa. Due to the fact that the very concept of a health resort is defined in various ways, various terms were quoted to explain this term, derived from colloquial and legal language. Subsequently, the legislator's assumption was characterized, according to which the word „bath” can be added to the name of the town within the administrative borders of which the health resort area is located, if the basis for spa treatment are healing waters, or the word „hot springs” or „thermal spas” if thermal waters are the basis of spa treatment. The adopted solution indicates certain systemic differences in terms of the possibility of using and changing the name of a spa town. The procedure and procedure for determining and changing the name of a commune or town were presented. In addition, problems related to the legal protection of the spa name were raised, but also certain privileges associated with the name in question related to territorial marketing in the spa were indicated. The conclusions indicated possible directions of changes in the context of the name of the spa town.

KEYWORDS

health resort, name of the health resort, area of the health resort, political differences

Wprowadzenie

Na mapie Polski istnieją pewne miejsca, które wyróżniają się swoistymi odrębnościami oraz szczególnym charakterem i reżimem prawnym. Dotyczy to miejscowości, w których granicach administracyjnych znajduje się obszar uzdrowiska. Obecnie wyróżnia się 47 polskich uzdrowisk¹. Należy zasygnalizować, że kwestie dotyczące uznania określonych miejscowości za uzdrowiska lub nadania niektórym obszarom statusu uzdrowiska wynikają z wielu regulacji prawnych, których ze względu na ograniczone ramy artykułu nie można przytoczyć. Miejscowości, o których mowa, najliczniej zgrupowane są w województwie dolnośląskim (11) i małopolskim (10), najmniejsza ich liczba przypada na województwo łódzkie (1). Warto podkreślić, że w województwach: wielkopolskim, opolskim i lubuskim nie wydzielono uzdrowisk. Nie ulega wątpliwości, że już samo słowo uzdrowisko kojarzy się z wyjątkowymi walorami naturalnych czynników i surowców leczniczych, do których należą wody mineralne, złoża borowiny czy uzdrowiające właściwości klimatu. W takich miejscach korzysta się z różnych zabiegów realizowanych w ramach świadczeń opieki zdrowotnej przez zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, a poszczególne uzdrowiska oferują rozmaite kierunki lecznicze.

Aktualnie w polskim porządku prawnym ustawodawca, dążąc do wyeksponowania tego typu miejsc, ustanowił prawo do używania nazwy określającej ich specyficzny rodzaj, a tym samym nazwy stanowiącej swoisty wyróżnik miejscowości i potwierdzający jej uzdrowiskowy charakter. Podstawowe regulacje w tym zakresie zawiera bowiem wprost Ustawa z 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych². Celem prezentowanego artykułu jest opis i analiza zagadnień dotyczących nazwy uzdrowiska. Dokonano ustaleń terminologicznych tego pojęcia

1 Informacja ze strony internetowej Stowarzyszenia Gmin Uzdrawiskowych RP: <https://sgurp.pl> (10.02.2023).

2 Ustawa z 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz.U. z 2023 r., poz. 151), dalej: u.l.u.

w ujęciu słownikowym, encyklopedycznym, z uwzględnieniem genezy przepisów prawnych odnoszących się do definicji legalnej uzdrowiska. W opracowaniu przeprowadzono także badania innych uregulowań dotyczących procedury ustalania nazwy uzdrowiska. Odniesiono się do problematyki prawnej ochrony tej nazwy, stanowiącej ważny czynnik marketingowy dla uzdrowiska. W podsumowaniu wskazano walory i mankamenty dotyczące obowiązujących regulacji w zakresie nazwy miejscowości, w której granicach administracyjnych znajduje się obszar uzdrowiska.

Uzdrowisko – ustalenie terminologiczne

Termin uzdrowisko w potocznym znaczeniu pochodzi od słów „uzdrawiać” – przywracać komuś zdrowie za pomocą odpowiednich leków lub zabiegów³ oraz „zdrój” – miejsca w ziemi, skąd wypływa woda. Pozostaje przyjąć, że uzdrowisko kojarzy się ze zdrowiem. Pomimo braku legalnej definicji zdrowia, w literaturze prawniczej oznacza ono dobry stan fizyczny, psychiczny i umysłowy organizmu, pozwalający jednostce na funkcjonowanie w szeroko rozumianym środowisku oraz pełnienie przez nią różnorodnych ról⁴.

Definicję uzdrowiska zawarto także w Normie Polskiej⁵, zgodnie z którą

za uzdrowiska uważany jest obszar (miejscowość), mający złoża uzdrowiskowych tworzyw leczniczych, dostęp do wody morskiej w odległości nie większej niż 3 km i klimat o właściwościach leczniczych, albo jeden z tych czynników oraz zakłady i urzędy lecznictwa uzdrowiskowego, jak również sprzyjające warunki środowiskowe i sanitarne, w których może być prowadzona działalność wypoczynkowo-turystyczna.

W encyklopedii terminologia jest syntetyczna i preferowane jest określenie miejscowość (nie obszar), gdzie uzdrowisko to miejscowość mająca naturalne warunki lecznicze (klimat, wody mineralne, borowiny) i zorganizowaną służbę zdrowia; wyposażona w odpowiednie urzędy lecznicze, jak zakłady kąpielowe, i przyrodolecznice, pijalnie, sanatoria⁶.

Definicja legalna pojęcia uzdrowisko uregulowana jest także w przepisach prawa. W celu wskazania genezy przedmiotowego terminu, przytoczono poniżej definicje uzdrowiska unormowane w ustawach dawniej i aktualnie obowiązujących.

Pierwszym aktem prawnym regulującym funkcjonowanie polskich uzdrowisk była Ustawa z 23 marca 1922 roku o uzdrowiskach⁷, której innowacyjne przepisy i rozwiązania systemowe

3 Słownik Języka Polskiego PWN, Warszawa 1989, s. 641 i nn.

4 R. Michalska-Badziak, *Ochrona zdrowia, (w:) Prawo administracyjne materialne*, Z. Duniewska, B. Jaworska-Dębska, M. Stahl (red.), Warszawa 2014, s. 227.

5 PN-Z-11000:2001 Uzdrowiska. Zob. też *Czynniki wpływające na jakość i konkurencyjność usług w miejscowościach uzdrowiskowych*, T. Burzyński (red.), Kraków 2005, s. 30.

6 *Uniwersalna Encyklopedia powszechna PWN*, Warszawa 2006, s. 1039–1040.

7 Ustawa z 23 marca 1922 r. o uzdrowiskach (Dz.U. nr 31, poz. 254 ze zm.).

również dziś znajdują praktyczne zastosowanie⁸. W myśl jej art. 2 za uzdrowiska uważać należało: 1) miejscowości z cieplicami lub zdrojami leczniczymi (źródła, studnie lub otwory wiertnicze o wodzie zawierającej mineralne, gazowe lub inne składniki, względnie wykazujące specjalne działania, co nadaje jej własności i zastosowanie lecznicze czyli tzw. zdrojowiska); 2) stacje klimatyczne; 3) kąpieliska morskie.

Kolejną regulacją była ustawa z 17 czerwca 1966 roku o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym⁹. W tekście pierwotnym tej ustawy nie precyzowano szczegółowej procedury pozwalającej na uznanie danej miejscowości za uzdrowisko. Przepisy te w art. 1 ust. 1 ograniczono do określenia, że „[m]iejscowość (miasto, osiedle, gromada lub część gromady), która ma warunki niezbędne do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego, może być uznana przez Radę Ministrów za uzdrowisko”. Były to ustawowo określone warunki naturalne, a w szczególności: 1) właściwości lecznicze klimatu i krajobrazu (klimatoterapia); 2) naturalne zasoby lecznicze, jak wody lecznicze, gazy lecznicze i peloidy (balneoterapia); 3) właściwości lecznicze morza (talasoterapia) i 4) inne czynniki środowiskowe mające korzystny wpływ na wyniki świadczeń zapobiegawczych i leczniczych (art. 2 ust. 1).

Według art. 2 ust. 3 aktualnie obowiązującej u.l.u., uzdrowisko oznacza obszar, na terenie którego prowadzone jest lecznictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych, spełniający określone ustawą warunki, któremu został nadany status uzdrowiska. Wydaje się, że ustawodawca specjalnie używa pojęcia „obszar” dla ustalenia uzdrowiska. Według *Słownika języka polskiego*, obszar to ograniczona część przestrzeni, zwykle dużych rozmiarów; a także określona powierzchnia czegoś, miejsce występowania, zasięgu czegoś, rozległy teren¹⁰. Użycie terminu „terytorium” zarezerwowano dla jednostek podziału terytorialnego, do którego należą gminy¹¹. W aktualnej definicji uzdrowiska zrezygnowano z odniesienia do miejscowości na rzecz pojęcia obszar, stosownie do wyznaczenia obszarów ochrony uzdrowiskowej¹². Ustawodawca, formułując definicję uzdrowiska, odnosi ją do uzdrowisk już istniejących i obszarów, które mogą być uzdrowiskami i w postępowaniu weryfikacyjnym spełnią warunki ustawowo określone. W u.l.u. przewidziano dwa tryby nabycia statusu uzdrowiska – podstawowy i „uproszczony”¹³.

W świetle art. 34 ust. 1 u.l.u., status uzdrowiska może być nadany obszarowi, który spełnia łącznie pięć warunków. Zgodnie jednak z wyrokiem NSA z 9 listopada 2016 roku¹⁴, zawarty w art. 34 ust. 1 wymóg, aby dany obszar łącznie spełniał przesłanki w nim określone, nie oznacza, że każda (tj. poszczególna) jednostka tego obszaru spełniać musi wszystkie wska-

8 Por. R. Paczuski, *Zagadnienie odrębności prawnoustrojowej samorządów zarządzających sprawami uzdrowisk*, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny 1991, nr 53 (2), s. 85–95; T. Wołowicz, *Bariery finansowe i legislacyjne rozwoju polskich gmin uzdrowiskowych w perspektywie integracji z Unią Europejską*, Studia Regionalne i Lokalne 2003, nr 3 (13), s. 97.

9 Ustawa z 17 czerwca 1966 r. o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym (Dz.U. nr 23, poz. 150 ze zm.).

10 *Słownik języka polskiego*, t. 5, W. Doroszewski (red.), Warszawa 1963, s. 566.

11 P. Chmielnicki, *Statuty jednostek pomocniczych gminy. Wzory z komentarzem*, Warszawa 2004, s. 44.

12 Zob. art. 2 pkt 4 u.l.u.

13 Zob. np. wyrok NSA z 12 grudnia 2012 r., II OSK 1952/11, Legalis nr 817385.

14 Wyrok NSA z 9 listopada 2016 r., II OSK 533/15, Legalis nr 1577069.

zane tam warunki. „Te bowiem odnoszą się do «obszaru» (terenu), któremu nadawany jest status uzdrowiska. (...) Istotne jest bowiem to, aby dany obszar, łącznie spełniał ustawowe wymogi”. Zdaniem WSA w Kielcach, w wyroku z 3 grudnia 2014 roku¹⁵, wystarczy, że jedynie niektóre obszary na terenie danej gminy spełniają określone warunki, aby cała gmina uzyskała status uzdrowiska.

Dla istniejących obecnie 47 uzdrowisk ustanowiono liczne kryteria klasyfikacji. Przykładowo, na podstawie Normy Polskiej, z uwagi na rodzaje warunków leczniczych, uzdrowiska dzieli się¹⁶ na: klimatyczne, zdrojowiska, borowinowe, nadmorskie (talasoterapeutyczne). Taki podział owocuje odmiennymi wymaganiami odnośnie do kształtowania przestrzeni tych założeń, wynikającymi z kierunków oraz profili leczniczych i ochrony naturalnych surowców leczniczych. W literaturze¹⁷ podnosi się, że w rzeczywistości często funkcjonują uzdrowiska nie tylko jednego typu, a różne ich kombinacje.

Analiza legalnej definicji uzdrowiska w obowiązujących przepisach prawa nie może być dokonana w oderwaniu od pojęcia gminy uzdrowiskowej¹⁸. Otóż zgodnie z art. 2 pkt 2 u.l.u. gmina uzdrowiskowa oznacza gminę, której obszarowi lub jego części został nadany status uzdrowiska (w trybie określonym w ustawie). Jak wynika już zatem z samego tytułu ustawy uzdrowiskowej, a także fragmentu jej rozdziału 6: „Gminy uzdrowiskowe i gminy posiadające status obszaru ochrony uzdrowiskowej”, zamiarem ustawodawcy było potraktowanie tego rodzaju gmin w sposób odrębny. Ukształtowany aktualnie w polskim porządku prawnym odmienny charakter i model gmin uzdrowiskowych jest rozwinięciem art. 38 ustawy z 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym¹⁹. Zgodnie z tym przepisem odrębności ustroju gmin, które wykonują zadania o szczególnym charakterze, określają właściwe ustawy. Dotyczy to w szczególności gmin uzdrowiskowych. W doktrynie panuje ciekawy pogląd, że wskazana regulacja nie daje podstaw do wydania odrębnych ustaw normujących całokształt spraw gmin „szczególnych” i w tego rodzaju ustawach powinny być regulowane odrębności ustroju gmin konkretnego typu²⁰. Uzdrowisko zaś, jako część terytorialna gminy uzdrowiskowej, stanowi o jej statusie i przesądza o przyjęciu funkcji leczniczej tego obszaru.

Nazwa miejscowości uzdrowiskowej

Ustawodawca w art. 45 ust. 1 u.l.u. uregulował, że do nazwy miejscowości, w której granicach administracyjnych znajduje się obszar uzdrowiska, może zostać dodany wyraz „zdrój”, jeżeli podstawą leczenia uzdrowiskowego są wody lecznicze, lub wyraz „cieplice” bądź „uzdrowiska

15 Wyrok WSA w Kielcach z 3 grudnia 2014 r., II SA/Ke 894/14, Legalis nr 1193185.

16 Norma Polska PN-71/Z-11000.

17 Zob. E. Węclowicz-Bilska, *Uzdrowiska polskie. Zagadnienia programowo-przestrzenne*, Kraków 2008, s. 24.

18 Pojęcie gminy uzdrowiskowej po raz pierwszy zostało sformułowane w Ustawie z 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 35, poz. 294). Zob. także R. Szwed, *Samorząd terytorialny w Polsce w latach 1918–1939. Wybór materiałów źródłowych*, Częstochowa 2000, s. 18.

19 Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2023 Nr., poz. 40), dalej: u.s.g.

20 Z. Niewiadomski, W. Grzelczak, *Ustawa o samorządzie terytorialnym z komentarzem*, Warszawa 1990, s. 40.

termalne”, jeżeli podstawą leczenia uzdrowiskowego są wody termalne. Przyjęte rozwiązanie wskazuje odrębności ustrojowe dotyczące możliwości używania i zmiany nazwy określającej miejscowość uzdrowiskową²¹. Ustanowienie prawa do używania nazwy miejscowości stanowiącej swoisty wyróżnik potwierdza jej uzdrowiskowy charakter.

Z przeprowadzonych badań wynika, że spośród 47 uzdrowisk – 23 z nich ma dodany do miejscowości wyraz „zdrój” – Busko-Zdrój, Czerniawa-Zdrój, Długopole-Zdrój, Duszniki-Zdrój, Goczałkowice-Zdrój, Horyniec-Zdrój, Iwonicz-Zdrój, Jedlina-Zdrój, Krynica-Zdrój, Kudowa-Zdrój, Łądek-Zdrój, Piwniczna-Zdrój, Polanica-Zdrój, Połczyn-Zdrój, Przerzecznik-Zdrój, Rabka-Zdrój, Rymanów-Zdrój, Solec-Zdrój, Szczawno-Zdrój, Świeradów-Zdrój, Wieniec-Zdrój, Wysowa-Zdrój, Żegiestów-Zdrój. Jedno uzdrowisko ma dodane dwa słowa czyli „cieplice” i „zdrój” (Cieplice Śląskie-Zdrój). Co ciekawe, jedyne w Polsce uzdrowisko termalne w Uniejowie, mimo właściwości miejscowych ciepłych wód leczniczych, nie ma w swojej nazwie urzędowej wyrazu „uzdrowisko termalne”.

Powyższe wyliczenie pozwala stwierdzić, że praktycznie połowa z polskich uzdrowisk ma nazwę wieloczłonową. Według Uchwały ortograficznej nr 11 Rady Języka Polskiego w sprawie użycia łącznika w wieloczłonowych nazwach miejscowych²², z łącznikiem zapisuje się nazwy miejscowości, jeśli są złożone z dwóch lub więcej członów, które wspólnie identyfikują jednostkę administracyjną lub geograficzną – miejscowość lub jej część. Odnosząc się do nazw uzdrowisk z dodanym wyrazem „zdrój”, według urzędowego wykazu²³ nazwy miejscowości z członem „Zdrój” należy pisać z łącznikiem bez znaków odstępu (spacji), przy czym oba człony nazwy należy zapisywać wielką literą. Można tu podać prawidłową pisownię nazwy uzdrowiska Rymanów-Zdrój²⁴. Jest to oficjalna nazwa urzędowa miejscowości (tzw. endonim standaryzowany), w której granicach administracyjnych znajduje się obszar uzdrowiska. Człon „Zdrój” występujący jako drugi w wielu nazwach miejscowości uzdrowiskowych jest obowiązkowo odmienny. Zwykle nazwy tych miejscowości są tak zbudowane, że pierwszy człon występuje w liczbie pojedynczej (np. Krynica-Zdrój, Rabka-Zdrój, Iwonicz-Zdrój), niekiedy tylko człon pierwszy ma formę liczby mnogiej (np. Duszniki-Zdrój, Goczałkowice-Zdrój). W nazwach dwuczłonowych odmieniają się oba człony, tyle że każdy z nich we właściwy sobie sposób²⁵.

Zgodnie z art. 45 ust. 2 u.l.u. zmiany nazw miejscowości odbywają się na zasadach określonych w Ustawie z 29 sierpnia 2003 roku o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych²⁶. W słowniczku ustawowym w art. 2 pkt 4 u.u.n.m. poprzez miejscowość

21 Zob. P. Jankowska, *Komentarz do art. 45, Ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym*, (w:) *Ustawy samorządowe. Komentarz*, S. Gajewski, A. Jakubowski (red.), Warszawa 2018, s. 1088–1089.

22 http://www.rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=83:ucicie-cznika-w-wieloczlonowych-nazwach-miejscowych&catid=43:uchway-ortograficzne&Itemid=59 (10.02.2023).

23 Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 17 października 2019 r. w sprawie wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części (Dz.U. z 2019 r., poz. 2360).

24 https://www.rymanow.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=8&artykul=3895&akcja=artykul (10.02.2023).

25 http://www.poradniajezykowa.us.edu.pl/baza_archiwum.php?WYRAZ=Polanicy+Zdroju&TEMAT=Wszystkie+tematy&AKCJA=SZUKAJ (10.02.2023).

26 Ustawa z 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1443), dalej: u.u.n.m.

oznacza się jednostkę osadniczą lub inny obszar zabudowany odróżniający się od innych miejscowości odrębną nazwą, a przy jednakowej nazwie – odmiennym określeniem ich rodzaju. Według art. 2 pkt 1 u.u.n.m. jednostka osadnicza to wyodrębniony przestrzennie obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkały przez ludzi. Zgodnie zaś z art. 6 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 u.u.n.m. urzędowa nazwa jest ustalana: dla miejscowości i ich części – w pierwszym i drugim przypadku deklinacji, a dla miast i wsi – także w formie przymiotnikowej utworzonej od ustalonej nazwy, a podmioty wykonujące zadania publiczne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są obowiązane używać urzędowych nazw ustalonych zgodnie z niniejszą ustawą, z uwzględnieniem odpowiednich przypadków deklinacji. Według P. Zaporowskiego²⁷ z art. 6 ust. 2 u.u.n.m. można byłoby wnosić, że umieszczenie stosownych nazw miejscowości w firmach przedsiębiorców, o ile nie należą oni do grona podmiotów wskazanych w tym przepisie, nie musi wiązać się z uwzględnianiem nazw urzędowych. Taka interpretacja nie mogłaby pozostać, gdyż odstępstwo od posługiwania się nazwami urzędowymi to zagrożenie naruszeniem zakazu wprowadzania w błąd. Wpisy do rejestru dokonywane przez podmioty wykonujące zadania publiczne muszą z myślą art. 6 ust. 2 u.u.n.m. uwzględniać urzędowe nazwy ustalone zgodnie z jej przepisami.

Badania art. 45 u.l.u. pokazują, że ustawodawca nie przewidział zakazu używania i dodawania dodatkowego członu „Zdrój”, „CieplICE”, „Uzdrowiska Termalne” do nazw miejscowości, które uzdrowiskami nie były (np. Bolków-Zdrój) lub nie są (np. Łomnica-Zdrój, Jerzmanice-Zdrój, Opolno-Zdrój)²⁸. Nie założył szczególnej procedury eliminowania z nazwy miejscowości takiego wyrazu²⁹. W praktyce dochodzi do pozbawienia miejscowości statusu uzdrowiska, jak w przypadku Jastrzębia-Zdroju³⁰, ale miejscowość ma dalej w nazwie słowo „zdrój” sugerujące status uzdrowiska. Inne zastrzeżenie to brak legalnej definicji nazwy miejscowości, w której granicach administracyjnych znajduje się obszar uzdrowiska.

Procedura i tryb ustalania i zmiany nazwy gminy lub miejscowości

Zasadą jest, zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1–3 i ust. 2 u.s.g., że Rada Ministrów w drodze rozporządzenia m.in. ustala i zmienia nazwy gminy oraz siedziby władz³¹. Rozporządzenie to może wydać z urzędu, a także na wniosek zainteresowanej gminy. Ustawodawca, przyznając Radzie Ministrów uprawnienie do szeroko pojętych zmian terytorialnych gmin³², w istotny

27 P. Zaporowski, *Określenia wskazujące w firmie miejsce działalności, źródła zaopatrzenia oraz siedzibę przedsiębiorcy w języku polskim oraz w językach mniejszości narodowych i etnicznych*, Rejent 2014, nr 10, s. 84.

28 Po 1945 r. miejscowości te nie miały statusu uzdrowiska w Polsce.

29 Dotyczy to nazw miejscowości, które uzyskały status uzdrowiska i tych, którym takiego statusu nie nadano.

30 Por. Rozporządzenie Rady Ministrów z 22 października 2007 r. w sprawie pozbawienia statusu uzdrowiska miasta Jastrzębie-Zdrój (Dz.U. Nr 201, poz. 1448).

31 Zob. np. A. Feja-Paszkiwicz, *Konsultacje z mieszkańcami na tle procedury nadania gminie lub miejscowości statusu miasta*, Samorząd Terytorialny 2011, nr 10, s. 40–58.

32 Por. szerzej: B. Dolnicki, *Komentarz do art. 4-4b*, (w:) *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, B. Dolnicki (red.), Warszawa 2016, s. 98–99; G. Jyż, Z. Plawecki, A. Szewc, *Samorząd gminny. Komentarz*, Warszawa 2005, s. 44; Z. Niewiadomski, W. Grzelczak, *Ustawa o samorządzie*, op. cit., s. 8.

sposób wkroczył w konstytucyjną i ustawowo zagwarantowaną ich samorządność. Nie są to sprawy ogólnokrajowe i powinny być pozostawione samej gminie.

Według art. 4 ust. 3–4 u.s.g. ustalenie i zmiana granic gmin dokonywane są w sposób zapewniający gminie terytorium możliwie jednorodne ze względu na układ osadniczy i przestrzenny, uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe oraz zapewniający zdolność wykonywania zadań publicznych. Nadanie gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalenie jego granic i ich zmiana dokonywane są w sposób uwzględniający infrastrukturę społeczną i techniczną oraz układ urbanistyczny i charakter zabudowy. W myśl art. 7 ust. 1–2 u.u.n.m. urzędowe nazwy zmienia lub znosi w drodze rozporządzenia (powinno ono określać dotychczasową nazwę urzędową, nazwę po zmianach, rodzaj miejscowości lub obiektu fizjograficznego, pierwszy i drugi przypadek deklinacji, a w przypadku nazw miast i wsi – formę przymiotnika utworzonego od tej nazwy) minister właściwy do spraw administracji publicznej, po przeprowadzeniu stosownego postępowania. Według NSA³³ nazwa gminy wchodząca w skład nazwy rady gminy nie może odbiegać od nazwy samej gminy.

Zgodnie z ust. 1 art. 8 u.u.n.m. urzędowa nazwa jest ustalana, zmieniana lub znoszona na wniosek rady gminy, na której obszarze jest położona miejscowość. Zainteresowana rada gminy przedstawia wniosek określony w art. 8 ust. 4 u.u.n.m., ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej za pośrednictwem wojewody.

Jak wskazał WSA w Krakowie, w postanowieniu z 15 maja 2015 roku³⁴, rada gminy nie jest organem właściwym w sprawie zmiany urzędowych nazw miejscowości i ich części. Zgodnie ze stanowiskiem WSA w Krakowie ujętym w postanowieniu z 20 kwietnia 2016 roku³⁵, u.u.n.m. nie nakłada na radę gminy obowiązku wystąpienia do ministra właściwego do spraw administracji publicznej z wnioskiem o zmianę nazwy miejscowości lub jej części. Jedynym obowiązkiem rady gminy, wynikającym z ust. 2 art. 8 u.u.n.m., jest przeprowadzenie w tej sprawie konsultacji z mieszkańcami na podstawie art. 5a ust. 2 u.s.g., wedle którego zasady i tryb ich przeprowadzania określa uchwała rady gminy. Ustawodawca przewiduje w tym przypadku konsultacje obligatoryjne³⁶, które w art. 5a ust. 1 u.s.g. *ab initio* mają zastosowanie „w wypadkach przewidzianych ustawą”, a zakresem obejmuje m.in. sprawy zawarte w ustawach szczególnych, wymagających ich przeprowadzenia, czyli w art. 8 ust. 2-3 u.u.n.m. Ustalenie, zmiana lub zniesienie urzędowej nazwy zamieszkaney miejscowości może nastąpić na wniosek rady gminy, ale dopiero po wcześniejszych konsultacjach z jej mieszkańcami³⁷. Uchwała rady gminy w sprawie wystąpienia z wnioskiem do ministra spraw wewnętrznych i administracji o zniesienie urzędowej nazwy miejscowości nie stanowi zaś aktu prawa miejscowego i nie podlega ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym³⁸.

33 Wyrok NSA w Krakowie z 4 października 1990 r., SA/Kr 991/90, ONSA 1990, nr 4, poz. 5.

34 Postanowienie WSA w Krakowie z 15 maja 2015 r., III SAB/Kr 7/15, Legalis nr 1284378.

35 Postanowienie WSA w Krakowie z 20 kwietnia 2016 r., SAB/Kr 25/16, Legalis nr 1457553.

36 M. Augustyniak, *Komentarz do art. 5a, (w:) Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, B. Dolnicki (red.), Warszawa 2016, s. 180.

37 Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Podlaskiego z 21 kwietnia 2005 r., PN.II.0911-88, Wspólnota 2005 nr 10 poz. 61. Podobnie zob. Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Świętokrzyskiego z 15 kwietnia 2008 r., NK.I-0911/60/08, LEX nr 492803.

38 Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Lubelskiego z 14 stycznia 2022 r., PN-II.4131.2.2022, Legalis nr 2650819.

W orzecznictwie wskazuje się, że w delegacji art. 5a ust. 2 u.s.g. nie mieści się ustalanie kategorii podmiotów uprawnionych do udziału w konsultacjach³⁹, a kompetencja zawarta w tym przepisie upoważnia radę gminy jedynie do określenia zasad⁴⁰ i trybu przeprowadzania konsultacji. Jak podnosi M. Augustyniak⁴¹, użycie przez ustawodawcę w art. 5a ust. 2 *in fine* u.s.g. terminu o charakterze kategoriowym „określa” i wskazanie konkretnej formy „uchwała rady gminy” powoduje, że kwestia ta nie może zostać uregulowana w drodze zarządzenia wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Uchwała w sprawie przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami jest aktem prawa miejscowego⁴² i podlega publikacji w wojewódzkim dzienniku urzędowym⁴³. W kontekście uchwały w sprawie określenia trybu konsultacji dotyczących zniesienia urzędowych nazw miejscowości WSA w Kielcach w wyroku z 13 kwietnia 2017 roku⁴⁴ zauważył, że uchwała tego typu stanowi akt prawa miejscowego, gdyż zawiera normy o charakterze generalnym i abstrakcyjnym, skierowane do podmiotów zewnętrznych wobec gminy, a ponadto zawiera regulacje o charakterze normatywnym, określając uprawnionych do udziału w konsultacjach.

W świetle art. 8 ust. 3 u.u.n.m. urzędowa nazwa może być ustalona, zmieniona lub zniesiona przez ministra właściwego ds. administracji publicznej z jego inicjatywy, a także z inicjatywy Komisji Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych. Przed ustaleniem, zmianą lub zniesieniem urzędowej nazwy minister występuje do rady gminy, starosty, właściwego miejscowo wojewody i Komisji. Opinia rady gminy jest poprzedzana przeprowadzeniem konsultacji z mieszkańcami miejscowości, której sprawa dotyczy.

Ustawodawca uregulował także terminy przekazania i złożenia wniosku rady gminy. Według art. 8 ust. 6–9 u.u.n.m. wojewoda jest obowiązany przekazać ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej wnioski, nie później niż w ciągu 30 dni od jego otrzymania, dołączając swoją opinię. Wniosek przekazany przez wojewodę podlega zaopiniowaniu przez Komisję. Wniosek składa się wskazanemu ministrowi w terminie do dnia 31 marca roku poprzedzającego rok, w którym ma nastąpić ustalenie, zmiana lub zniesienie urzędowej nazwy. W przypadku negatywnego rozpatrzenia wniosku, minister właściwy do spraw administracji publicznej zawiadamia niezwłocznie, za pośrednictwem wojewody, wnioskodawcę o przyczynach jego nieuwzględnienia. Ustalenie, zmiana lub zniesienie urzędowych nazw następuje z dniem 1 stycznia. Przeprowadzona analiza wskazuje, że Rada Ministrów, a *de facto* minister właściwy do spraw administracji publicznej uzyskał dyskrecyjną władzę do ustalania i zmiany nazw gmin uzdrowiskowych i ich siedzib.

Ciekawe stanowisko dotyczące art. 45 u.l.u. w zw. z art. 8 u.u.n.m. prezentuje Jan Golba, którego zdaniem, gdyby nawet takiego przepisu nie było – tj. umożliwiającego ustalenie nazwy miejscowości uzdrowiskowej poprzez dodanie słowa podkreślającego rodzaj surowca naturalnego używanego do leczenia uzdrowiskowego – to i tak gmina mogłaby swobodnie

39 Wyrok WSA w Szczecinie z 31 października 2013 r., II SA/Sz 628/13, LEX nr 1395576.

40 Wyrok WSA w Opolu z 13 czerwca 2006 r., II SA/Op 213/06, LEX nr 475242.

41 M. Augustyniak, *Komentarz do art. 5a*, (w:) *Ustawa o samorządzie*, op. cit., s. 183.

42 Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Podlaskiego z 18 stycznia 2008 r., NK.II.AŁ.0911-21/08, LEX nr 361791.

43 Wyrok WSA w Olsztynie z 11 lipca 2013 r., II SA/Ol 518/13, LEX nr 1343114.

44 Wyrok WSA w Kielcach z 13 kwietnia 2017 r., II SA/Ke 38/17, Legalis nr 1633984.

ustalić nazwę uzdrowiska, korzystając z zasad zawartych w u.u.n.m. Autor podkreśla, że art. 45 u.l.u.

(...) miałyby sens tylko wtedy, jeśli ujęte w nim zostałyby także zasady pozbawiania jednego członu nazwy miejscowości uzdrowiskowych w przypadku utraty statusu uzdrowiska. Tak więc ta regulacja prawna, mająca wskazywać na pewne zewnętrzne symptomy uzdrowiskowości niektórych miejscowości, nie spełnia założonych wymogów⁴⁵.

Prawna ochrona nazwy uzdrowiska

Nazwa w rozpatrywanym przypadku uzdrowiska, jest jednym z dóbr gminy mających istotne znaczenie indywidualizujące nie tylko dla niej, ale i pośrednio dla wszystkich mieszkańców. Osoby identyfikują się przede wszystkim z gminą, w której mieszkają, a dopiero kolejno z województwem czy krajem, stąd osoby fizyczne, jak i prawne niejednokrotnie wykorzystują w różny sposób nazwę mającą według nich pozytywne konotacje w nazwach firm bądź produktów. Nie zawsze czynią to w sposób zgodny z prawem i interesem gminy, zwłaszcza jeśli na jej nazwę powołują się przy działalności o negatywnym odbiorze społecznym. W takiej sytuacji gmina, uważając, że jej nazwy używa się niezgodnie z przepisami prawa, może skorzystać z regulacji prawnych zapewniających jej ochronę prawną przewidzianą przepisami ustawy z 23 kwietnia 1964 roku – Kodeks cywilny⁴⁶, które co prawda nie wymieniają bezpośrednio nazwy osoby prawnej jako jej dobra osobistego (przymiot osoby prawnej gminy mają na podstawie art. 2 ust. 2 u.s.g.). W art. 23 k.c. wymienia się jednak nazwisko jako jedno z dóbr osobistych. Jak podnosi K. Woryna⁴⁷ – samodzielność gminy uzdrowiskowej należałoby uznać za dobro o charakterze mieszanym, osobisto-majątkowym i wydaje się, że wówczas odpowiednimi środkami w zakresie ochrony tej samodzielności byłyby roszczenia wynikające z art. 24 k.c. Artykuł 43 k.c. nakazuje zaś, aby przepisy o ochronie dóbr osobistych osób fizycznych stosować odpowiednio do osób prawnych, w konsekwencji dobrem osobistym gminy jest także jej nazwa. Gdy gmina stwierdzi, że jej dobro jest zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. Jeśli naruszenia już dokonano, gmina może także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności żeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie (np. poprzez opublikowanie przeprosin w prasie). Treść oświadczenia powinna zostać sformułowana przez powoda (gminę), a nie przez sąd⁴⁸. Gmina może też żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy na wskazany cel społeczny. Jeżeli skutek naruszenia dobra osobistego wyrządzono szkodę majątkową gminie, może ona żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

45 J. Golba, *Historyczne i prawne aspekty funkcjonowania uzdrowisk w Polsce*, Warszawa 2020, s. 115–116.

46 Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 1360), dalej: k.c.

47 K. Woryna, *Charakter prawny wybranych dóbr niematerialnych miasta*, Samorząd Terytorialny 2003, nr 1–2, s. 87–102.

48 Wyrok SN z 19 października 2007 r., II PK 76/07, OSNP 2008, nr 21–22, poz. 316, s. 907.

Prawną ochronę nazwy gminy zapewnia także ustawa z 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej⁴⁹. Zgodnie z art. 131 ust. 2 pkt 2 nie udziela się praw ochronnych na oznaczenia (znaki towarowe⁵⁰), jeżeli zawierają one m.in. nazwy miast lub miejscowości, o ile zgłaszający nie wykaże się uprawnieniem, a w szczególności zezwoleniem właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego. Takie uprawnienie organu nie jest tożsame z możliwością podjęcia przez radę gminy uchwały o komercyjnym wykorzystaniu nazwy miasta i ustanowieniu wysokości opłat pobieranych z tego tytułu⁵¹. Przykładem są problemy rady miejskiej w Polanicy-Zdroju w ustanowieniu takich opłat od Zespołu Uzdrowisk Kłodzkich SA na oznaczenie produkowanych przez niego wód mineralnych. Przy czym u.p.w.p. dopuszcza możliwość zgłoszenia przez organ np. gminy do Urzędu Patentowego oznaczeń geograficznych, którymi – według art. 174 ust. 1 – są oznaczenia słowne odnoszące się bezpośrednio lub pośrednio do nazwy miejsca, miejscowości, regionu lub kraju (teren), które identyfikują towar jako pochodzący z tego terenu, jeżeli określona jakość, dobra opinia lub inne cechy towaru są przypisywane zwłaszcza pochodzeniu geograficznemu⁵² tego towaru.

Nazwa miejscowości uzdrowiskowej to istotny przywilej, który ma duże znaczenie w ujęciu marketingu terytorialnego prowadzonego w gminach uzdrowiskowych⁵³. Poszczególne walory natury przynależne miastu stanowią jednak raczej jego dobra materialne, w szczególności nieruchomości lub ich części, a stosownie do ich przeznaczenia społeczno-gospodarczego miasto może z nich czerpać korzyści naturalne i cywilne. W kontekście dóbr niematerialnych miasta, dopiero całokształt czynników środowiskowych, klimatycznych i krajobrazowych może odegrać istotniejszą rolę jako element dobra osobistego, jakim jest renoma danej miejscowości⁵⁴. Renoma jako walor miasta oznacza korzystne nastawienie mieszkańców, turystów lub inwestorów, wynikające z dużej popularności, uznanej tradycji, położenia geograficznego i ogółu dobrych skojarzeń dotyczących warunków krajobrazowych, środowiskowych, infrastrukturalnych, społecznych czy kulturalnych.

Podsumowanie

Odrębności ustrojowe gminy, której obszarowi lub jego części został nadany status uzdrowiska według u.l.u. dotyczą nazwy miejscowości uzdrowiskowej. Ustawodawca postanowił, że do nazwy miejscowości, w której granicach administracyjnych znajduje się obszar uzdrowiska, może zostać dodany wyraz „zdrój”, jeżeli podstawą leczenia uzdrowiskowego są

49 Ustawa z 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 324), dalej: u.p.w.p.

50 J. Malarczyk, *Znaki towarowe zawierające elementy geograficzne (casus „Nałęczowianki”)*, *Studia Iuridica Lublinensia* 2004, nr 3, s. 125–138.

51 Wyrok NSA we Wrocławiu z 18 marca 2003 r., II SA/Wr 2928/02, *Legalis* nr 73683.

52 Por. np. E. Bieżyca, M. Trzebiatowski, *Oznaczenie geograficzne jako znak towarowy w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych*, *Glosa* 2010, nr 3, s. 72–85.

53 Zob. J. Mirek, *Rola marketingu terytorialnego we wdrażaniu koncepcji zrównoważonego rozwoju w polskich uzdrowiskach*, *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu* 2013, nr 303 *Gospodarka turystyczna w regionie: wybrane problemy funkcjonowania regionów, gmin i przedsiębiorstw turystycznych*, s. 179–187.

54 K. Woryna, *Charakter prawny wybranych*, op. cit., s. 87–102.

wody lecznicze, lub wyraz „cieplice” bądź „uzdrowiska termalne”, jeżeli podstawą leczenia uzdrowiskowego są wody termalne. Jest to przywilej mający duże znaczenie dla marketingu terytorialnego prowadzonego w gminach uzdrowiskowych. Zmiany te odbywają się na podstawie przepisów odrębnych i, co do zasady, urzędowe nazwy zmienia lub znosi w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw administracji publicznej, po przeprowadzeniu stosownego postępowania. Rada gminy nie jest organem właściwym w sprawie zmiany urzędowych nazw miejscowości i ich części. Ustawodawca nie nakłada na nią obowiązku wystąpienia do wskazanego ministra z wnioskiem o zmianę nazwy miejscowości lub jej części. Jedynym obowiązkiem rady gminy jest przeprowadzenie w tej sprawie konsultacji z mieszkańcami. Pozwala to na sformułowanie wniosku, że Rada Ministrów, a *de facto* minister właściwy do spraw administracji publicznej uzyskał daleko idącą dyskrecjonalną władzę do ustalania i zmiany nazw miejscowości uzdrowiskowych i ich siedzib.

Przeprowadzone badania dotyczące nazwy miejscowości, w której granicach administracyjnych znajduje się obszar uzdrowiska potwierdzają, że aktualne przepisy prawne nie są pozbawione mankamentów. Brakuje definicji legalnej miejscowości uzdrowiskowej. Ustawodawca nie przewidział zakazu używania tych nazw przez miejscowości, które uzdrowiskami nie są. Nie założył również szczególnej procedury eliminowania z nazwy miejscowości takiego wyrazu. W praktyce dochodzi do utraty przez miejscowość statusu uzdrowiska, ale ma ona dalej w swojej nazwie słowo „zdrój” sugerujące status uzdrowiska. Konstrukcja założonych odrębności ustrojowych jest iluzoryczna. Poprawnym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie możliwości dodania do nazwy uzdrowiska określenia „uzdrowisko klimatyczne” czy „stacja klimatyczna”, którego w obecnej ustawie brakuje. Przyjęcie w aktualnie obowiązujących przepisach tej konstrukcji nazewniczej uregulowałoby status miejscowości, które mają klimat o potwierdzonych właściwościach leczniczych, jak np. Nałęczów. Tego typu wyrazy w nazwie zapewne podniosłyby rangę uzdrowiska.

Bibliografia

Literatura

- Augustyniak M., *Komentarz do art. 5a, (w:) Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, B. Dolnicki (red.), Warszawa 2016.
- Bieżyca E., Trzebiatowski M., *Oznaczenie geograficzne jako znak towarowy w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych*, Głosa 2010, nr 3.
- Chmielnicki P., *Statuty jednostek pomocniczych gminy. Wzory z komentarzem*, Warszawa 2004, s. 44.
- Czynniki wpływające na jakość i konkurencyjność usług w miejscowościach uzdrowiskowych*, T. Burzyński (red.), Kraków 2005.
- Dolnicki B., *Komentarz do art. 4–4b, (w:) Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, B. Dolnicki (red.), Warszawa 2016.
- Feja-Paszkiwicz A., *Konsultacje z mieszkańcami na tle procedury nadania gminie lub miejscowości statusu miasta*, Samorząd Terytorialny 2011, nr 10.
- Golba J., *Historyczne i prawne aspekty funkcjonowania uzdrowisk w Polsce*, Warszawa 2020.

- Jankowska P., *Komentarz do art. 45, Ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym*, (w:) *Ustawy samorządowe. Komentarz*, S. Gajewski, A. Jakubowski (red.), Warszawa 2018.
- Jyż G., Pławecki Z., Szewc A., *Samorząd gminny. Komentarz*, Warszawa 2005.
- Malarczyk J., *Znaki towarowe zawierające elementy geograficzne (casus „Nałęczowianki”)*, *Studia Iuridica Lublinensia* 2004, nr 3.
- Mączyński M., *Komentarz do art. 4a–4b*, (w:) *Komentarz do ustawy o samorządzie gminnym*, P. Chmielnicki (red.), Warszawa 2006.
- Michalska-Badziak R., *Ochrona zdrowia*, (w:) *Prawo administracyjne materialne*, Z. Duniewska, B. Jaworska-Dębska, M. Stahl (red.), Warszawa 2014.
- Mirek J., *Rola marketingu terytorialnego we wdrażaniu koncepcji zrównoważonego rozwoju w polskich uzdrowiskach*, *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu* 2013, nr 303
- Gospodarka turystyczna w regionie: wybrane problemy funkcjonowania regionów, gmin i przedsiębiorstw turystycznych.*
- Niewiadomski Z., Grzelczak W., *Ustawa o samorządzie terytorialnym z komentarzem*, Warszawa 1990.
- Paczuski R., *Zagadnienie odrębności prawnoustrojowej samorządów zarządzających sprawami uzdrowisk*, *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny* 1991, nr 53 (2).
- Słownik Języka Polskiego PWN*, Warszawa 1989.
- Słownik języka polskiego*, t. 5, W. Doroszewski (red.), Warszawa 1963.
- Szwed R., *Samorząd terytorialny w Polsce w latach 1918–1939. Wybór materiałów źródłowych*, Częstochowa 2000.
- Uniwersalna Encyklopedia powszechna PWN*, Warszawa 2006.
- Węclowicz-Bilska E., *Uzdrowiska polskie. Zagadnienia programowo-przestrzenne*, Kraków 2008.
- Wołowicz T., *Bariery finansowe i legislacyjne rozwoju polskich gmin uzdrowiskowych w perspektywie integracji z Unią Europejską*, *Studia Regionalne i Lokalne* 2003, nr 3 (13).
- Woryna K., *Charakter prawny wybranych dóbr niematerialnych miasta*, *Samorząd Terytorialny* 2003, nr 1–2.
- Zaporowski P., *Określenia wskazujące w firmie miejsce działalności, źródła zaopatrzenia oraz siedzibę przedsiębiorcy w języku polskim oraz w językach mniejszości narodowych i etnicznych*, *Rejent* 2014, nr 10.

Akty prawne

- Ustawa z 23 marca 1922 r. o uzdrowiskach (Dz.U. nr 31, poz. 254 ze zm.).
- Ustawa z 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz.U. nr 35, poz. 294).
- Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 1360).
- Ustawa z 17 czerwca 1966 r. o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym (Dz.U. nr 23, poz. 150 ze zm.).
- Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. 2023 r., poz. 40).
- Ustawa z 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 324).
- Ustawa z 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 1443).
- Ustawa z 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 151).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 22 października 2007 r. w sprawie pozbawienia statusu uzdrowiska miasta Jastrzębie-Zdrój (Dz.U. Nr 201, poz. 1448).

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 17 października 2019 r. w sprawie wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części (Dz.U. z 2019 r., poz. 2360).

Orzecznictwo

- Wyrok SN z 19 października 2007 r., II PK 76/07, OSNP 2008, nr 21-22, poz. 316, s. 907.
Wyrok NSA w Krakowie z 4 października 1990 r., SA/Kr 991/90, ONSA 1990, nr 4, poz. 5.
Wyrok NSA we Wrocławiu z 18 marca 2003 r., II SA/Wr 2928/02, Legalis nr 73683.
Wyrok NSA z 12 grudnia 2012 r., II OSK 1952/11, Legalis nr 817385.
Wyrok NSA z 9 listopada 2016 r., II OSK 533/15, Legalis nr 1577069.
Wyrok WSA w Kielcach z 3 grudnia 2014 r., II SA/Ke 894/14, Legalis nr 1193185.
Wyrok WSA w Opolu z 13 czerwca 2006 r., II SA/Op 213/06, LEX nr 475242.
Wyrok WSA w Olsztynie z 11 lipca 2013 r., II SA/Ol 518/13, LEX nr 1343114.
Wyrok WSA w Szczecinie z 31 października 2013 r., II SA/Sz 628/13, LEX nr 1395576.
Wyrok WSA w Kielcach z 13 kwietnia 2017 r., II SA/Ke 38/17, Legalis nr 1633984.
Postanowienie WSA w Krakowie z 15 maja 2015 r., III SAB/Kr 7/15, Legalis nr 1284378.
Postanowienie WSA w Krakowie z 20 kwietnia 2016 r., SAB/Kr 25/16, Legalis nr 1457553.
Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Podlaskiego z 21 kwietnia 2005 r., PN.II.0911-88, Wspólnota 2005 nr 10 poz. 61.
Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Podlaskiego z 18 stycznia 2008 r., NK.II.AŁ.0911-21/08, LEX nr 361791.
Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Świętokrzyskiego z 15 kwietnia 2008 r., NK.I-0911/60/08, LEX nr 492803.
Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Lubelskiego z 14 stycznia 2022 r., PN-II.4131.2.2022, Legalis nr 2650819.

Strony internetowe

- http://www.poradniajezykowa.us.edu.pl/baza_archiwum.php?WYRAZ=Polanicy+Zdroju&TEMA T=Wszystkie+tematy&AKCJA=SZUKAJ.
http://www.rjp.pan.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=83:ucie-cznika-w-wielozonowych-nazwach-miejscowych&catid=43:uchway-ortograficzne&Itemid=59.
https://www.rymanow.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=8&artykul=3895&akcja=artykul.
Informacja ze strony internetowej Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP: <https://sgurp.pl/>.
Krzysztofowicz D., *Rada Gminy nie zmieni nazwy miejscowości*, Wspólnota z 3.08.2016, <http://www.wspolnota.org.pl/aktualnosci/aktualnosc/rada-gminy-nie-zmieni-nazwy-miejscowosci/>.

CYTOWANIE

Paulina Jachimowicz-Jankowska, *Rozważania wokół nazwy miejscowości, w której granicach administracyjnych znajduje się obszar uzdrowiska*, *Studia Administracyjne* 1(17)/2023, s. 19–32, DOI: 10.18276/sa.2023.17-02.